

STATUT STOLNOG KAPTOLA BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA NEBO UZNESENE U VARAŽDINU

Uvod

Višestoljetni bogat i plodan crkveni život u gradu Varaždinu i njegovoj regiji, Međimurju i Podravini okrunjen je ustanovljenjem Varaždinske biskupije 5. srpnja 1997. godine. Vodeći računa o pastoralnoj i materijalnoj skrbi za stolnu crkvu, kao i o drevnoj i časnoj tradiciji stolnih kaptola u našim krajevima, dijecezanski biskup mons. Josip Mrzljak uputio je molbu Sv. Kongregaciji za kler da utemelji Stolni kaptol Blažene Djevice Marije na nebo uznesene u Varaždinu. (Prot. N. 21/2015. – Prez. 16. rujna 2015. i Prot. N. 25/2015. – Prez. 16. studenog 2015.)

Odgovarajući pozitivno na njegovu molbu, a u skladu s kan. 504 *Zakonika kanonskog prava* i čl. 97, 1° Apostolske konstitucije *Pastor bonus*, svojim dekretom Prot. N. 20154369 od 29. prosinca 2015. spomenuta Kongregacija utemeljila je Stolni kaptol Blažene Djevice Marije na nebo uznesene u Varaždinu (*Capitulum Cathedralis Ecclesiae Varasdinensis Beatae Mariae Virginis in Coelos Assumptae*).

Narav i sastav Kaptola

Članak 1.

Stolni kaptol u Varaždinu je zbor svećenika čija je zadaća skrbiti o stolnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije liturgijski-pastoralno i materijalno (u suradnji s ekonomatom Biskupije) te obavljati druge zadaće koje mu povjeri crkveno pravo (usp. kan. 503 *ZKP-a*; kan. 443, § 5 [sudjelovanje na pokrajinskim saborima]; kan. 463, § 1, 3° [sudjelovanje na biskupijskoj sinodi] ili dijecezanski biskup (usp. kan. 503; čl. 23. ovoga *Statuta*).

Članak 2.

Stolni kaptol u Varaždinu sastoji se od šest redovitih članova: kanonika prepošta (usp. kan. 507 § 1), kanonika lektora (usp. čl. 18.), kanonika kantora (usp. čl. 19.), kanonika kustosa (usp. čl. 20.), kanonika pokorničara (usp. kan. 508 § 1; čl. 21.) i kanonika magistra (usp. čl. 22.) te još najviše šest začasnih kanonika.

Članak 3.

1° Pravo je dijecezanskog biskupa, pošto se posavjetuje s Kaptolom, da daje sve i pojedine kanonikate svećenicima koji se odlikuju pravovjernim naukom, čestitošću života i revnim vršenjem svećeničke službe (usp. kan. 509, §§ 1-2).

2° Kanonikate biskup podjeljuje pisanim aktom.

Članak 4.

Među kanonicima poštuje se sljedeći red precedencije: prvi je prepošt, a zatim slijede ostali kanonici po redu preuzimanja službe. Ako ih ima više koji su isti dan preuzeli službu, prednost imaju prema datumu svećeničkog ređenja.

Uvođenje u službu

Članak 5.

Uvođenje u službu kanonika redovito obavlja dijecezanski biskup uz sudjelovanje svih članova Kaptola. Ako je biskup spriječen, taj čin povjerit će prepoštu Kaptola.

Članak 6.

1° Uvođenje u kanoničku službu obavlja se prema ustaljenom obredu: u okviru Službe Riječi kanonik lektor pročitat će dekret imenovanja, a potom će imenovani ispovijediti vjeru i položiti prisegu vjernosti. Biskup će odjenuti novog kanonika u korsko ruho, a prepošt Kaptola povest će ga do njegova mjesta u koru.

2° Čin uvođenja u kanoničku službu unijet će se u zapisnik Kaptola i kaptolsku kroniku, a dekret imenovanja i potpisana prisega u kaptolski arhiv.

Prava i dužnosti Kaptola i kanonika

Članak 7.

1° Kaptol u skladu sa svojim ustrojstvom ima pravo i dužnost barem dva puta godišnje održavati svoje sjednice na kojima raspravlja o pitanjima koja se odnose na sam Kaptol i njegovo djelovanje, vršenje bogoslužno-pastoralne službe u katedrali, njezino održavanje i uređenje ili o drugim zadaćama koje mu povjeri dijecezanski biskup.

2° O datumu održavanja sjednice bit će obaviješten dijecezanski biskup, koji može, prema vlastitoj prosudbi, na njoj sudjelovati.

Članak 8.

Kaptol može održavati i izvanredne sjednice ako to zatraži dijecezanski biskup, prepošt ili polovica članova Kaptola.

Članak 9.

Kaptol ima svoj okrugli pečat s natpisom: “*Varaždinska biskupija, Stolni kaptol Blažene Djevice Marije na nebo uznesene*” s biskupijskim grbom u sredini.

Članak 10.

1° Kanonici nakon preuzimanja službe imaju pravo:

- 1) na jednakopravan glas na kaptolskim sjednicama;
- 2) na sjedište u koru;
- 3) na kanoničku korsku odjeću i oznake:
 - a) crnu reverendu s cimadom, s ljubičastim porubima, dugmadi i pojasom;
 - b) ljubičasti biret¹;
 - c) roketu i ljubičastu mocetu
 - d) srebrni križ na konopcu ljubičasto-zlatne boje iznad mocete, koji na prednjoj strani ima lik Blažene Djevice Marije s portala katedrale, a na stražnjoj strani prikaz katedrale s natpisom “*Capitulum Cathedralis Ecclesiae Varasdinensis BMV In Coelos Assumptae. MMXV.*“

2° Korsku odjeću i oznake kanonici mogu nositi samo za vrijeme bogoslužnih čina u katedrali; izvan katedrale jedino u prigodama kada ih biskup delegira kao svoje predstavnike. (Usp. *Pismo Kongregacije za kler Biskupskim konferencijama, od 18. ožujka 1987, br. 4*)

3° Svaki kanonik ima stan i opskrbu prema drugoj službi koju u Biskupiji obnaša, a koja mu je određena dekretom dijecezanskog biskupa.

Članak 11.

1° Kanonici su dužni prema određenom rasporedu u katedrali redovito slaviti sv. mise, a jednom mjesečno u koru bogoslužje časova uz promicanje aktivnog sudjelovanja vjernika.

2° Kanonici su isto tako dužni prema određenom rasporedu i u određeno vrijeme svakodnevno biti na raspolaganju vjernicima za slavljenje sakramenta pokore.

¹ Kongregacija za kler je svojim dopisom Prot. N. 20153631/3 novembere 2015 preporučila da biret bude crn s ljubičastom ružom, no dijecezanski biskup je s obzirom na tradiciju uvriježenu kod naših stolnih kaptola i Čazmansko-varaždinskog zbornog kaptola odredio da biret bude ljubičaste boje.

3° Kanonici su također dužni sudjelovati u katedrali na svečanim bogoslužjima od biskupijskog značenja koje predvodi dijecezanski biskup. To se posebno odnosi na misu posvete ulja na Veliki četvrtak, na misu đakonskog i prezbiterskog ređenja, na godišnjicu posvete katedrale (28. svibnja), na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije (15. kolovoza) i na blagdane zaštitnika biskupije sv. Marka Križevčanina (7. rujna) i bl. Alojzija Stepinca (10. veljače).

4° Dijecezanski biskup može za pomoć kanonicima u vršenju njihove liturgijsko-pastoralne skrbi za katedralu imenovati i druge svećenike kao katedralne vikare (usp. kan. 507 §2).

5° Dijecezanski biskup može kanonika koji u Biskupiji ili izvan nje obnaša službu koja mu priječi ili otežava redovito vršenje kanoničkih dužnosti o kojima se govori u brojevima 1°, 2° i 3° za vrijeme trajanja te službe djelomično ili potpuno osloboditi vršenja spomenutih dužnosti.

Članak 12.

Kanonici će u znak kaptolskog zajedništva svaki put kad se nađu na zajedničkom sastanku izmoliti jedan čas Časoslova, koji odgovara vremenu dana.

Služba prepošta

Članak 13.

Prepošt je prvi po dostojanstvu u Kaptolu. Biraju ga kanonici, a potvrđuje dijecezanski biskup (usp. kan. 509 § 1). Bira se na pet godina i po isteku toga vremena može ponovno biti biran.

Članak 14.

Prepošt zastupa Kaptol pred crkvenim i građanskim vlastima te vodi brigu o cjelovitom stanju i djelovanju Kaptola.

Članak 15.

Prepošt saziva sjednice Kaptola i njima predsjedava te potpisuje sve kaptolske spise.

Članak 16.

Prepošt prati i po potrebi koordinira rad i službe ostalih kanonika. U odsutnosti dijecezanskog biskupa, ako on sam drukčije ne odredi, predvodi u katedrali bogoslužja kojima redovito predsjedava biskup.

Članak 17.

U slučaju bolesti, odsutnosti ili upražnjenog mjesta prepošta, njegovu službu privremeno preuzima kanonik po redu prvenstva.

Služba kanonika lektora

Članak 18.

Kanonika lektora bira Kaptol, potvrđuje dijecezanski biskup, a služba mu traje pet godina. Dužnost mu je u dogovoru s prepoštom pripravljati kaptolske sjednice, voditi o njima zapisnik, koji supotpisuje zajedno s prepoštom, voditi kaptolsku kroniku i čuvati kaptolski arhiv te vršiti druge administrativne poslove, koje mu povjeri prepošt.

Služba kanonika kantora

Članak 19.

Kanonika kantora bira Kaptol, potvrđuje dijecezanski biskup, a služba mu traje pet godina. Dužnost mu je brinuti se za organiziranje i odvijanje katedralnog bogoslužja u skladu s liturgijskim propisima, za dolično stanje liturgijskog posuđa i ruha, te za liturgijsko pjevanje i sviranje.

Služba kanonika kustosa

Članak 20.

Kanonika kustosa bira Kaptol, potvrđuje dijecezanski biskup, a služba mu traje pet godina. U suradnji s ekonomatom Biskupije vodi brigu o zgradi katedrale, njezinom redovitom održavanju i obnovi, te o pokretnoj i nepokretnoj sakralno-kulturnoj baštini katedrale. Također vodi brigu o sredstvima prikupljenim milostinjom, kolektama ili donacijama. Brine se i o eventualnom materijalnom poslovanju Kaptola.

Kanonik pokorničar

Članak 21.

Kanonika pokorničara imenuje dijecezanski biskup te on snagom svoje službe ima redovitu vlast, koju ne može povjeriti drugima, održivati na sakramentalnom području od unaprijed izrečenih a neproglašanih cenzura, koje nisu pridržane Apostolskoj Stolici. U Biskupiji ima ovlast za sve, uključujući i strance, a za pripadnike Biskupije i izvan njezina područja (usp. kan. 508).

Kanonik magister

Članak 22.

Kanonik magister, jednako kao i ostali kanonici, u katedrali redovito slavi sv. misu i ispovijeda prema određenom rasporedu te vrši druge zadaće koje mu povjeri prepošt.

Arhiđakoni

Članak 23.

Dijecezanski biskup, radi pomoći u vršenju svoje administrativno-pastoralne skrbi za Biskupiju, trojicu kanonika prema svojoj osobnoj prosudbi imenuje arhiđakonima triju biskupijskih arhiđakonata. Njihove dužnosti određene su posebnim biskupovim dekretom o arhiđakonatima i arhiđakonima.

Uzdržavanje kanonika i kaptolska materijalna dobra

Članak 24.

Budući da kanonici ne raspolažu vlastitim materijalnim sredstvima za uzdržavanje, uzdržavaju se iz sredstava Biskupijske ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika prema važećim odredbama *Pravilnika za provedbu financijskog sustava Zagrebačke metropolije*.

Članak 25.

Kaptol je kao javna pravna osoba subjekt sposoban stjecati, posjedovati i otuđivati vremenita dobra, te upravljati njima prema pravnoj odredbi s ciljem postignuća svrha koje su mu vlastite (usp. kan. 1254-1255; čl. 1.).

Prestanak kanoničke službe

Članak 26.

1° Kanonička služba traje do navršene 75. godine života. Kanonik koji je napunio tu životnu dob, dužan je staviti se dijecezanskom biskupu na raspolaganje za umirovljenje. Biskup će ga umiroviti ili će mu, ako bude smatrao opravdanim, produžiti službu. Kad biskup kanonika dekretom stavi u stanje mira, on postaje umirovljeni kanonik, a njegovo mjesto postaje ispražnjeno i dijecezanski ga biskup može popuniti novim kanonikom.

2° Umirovljeni kanonik ima pravo na mirovinu propisanu *Pravilnikom za provedbu financijskog sustava Zagrebačke metropolije* i na stan u Svećeničkom domu, kao i svaki drugi umirovljeni svećenik.

Članak 27.

Dijecezanski biskup može umiroviti kanonika i prije navršene 75. godine života zbog bolesti ili drugih razloga predviđenih u *Zakoniku kanonskog prava*.

Članak 28.

Kanoniku, koji zbog bolesti ili drugih motiva koji nisu pastoralne naravi, postane trajno nesposoban za vršenje svojih dužnosti, nakon što prepošt ustanovi takvu nesposobnost i o njoj obavijesti dijecezanskog biskupa, samim time prestaje služba i postaje umirovljeni kanonik.

Članak 29.

Umirovljeni kanonik oslobođen je od svih kanoničkih dužnosti i obveza. Ima pravo na kanoničku korsku odjeću, mjesto u koru i pogreb koji pripada članu Kaptola (sprovedna misa i ispraćaj u stolnoj crkvi te ukop u kaptolsku grobnicu ako oporučno ne odredi da ga se pokopa negdje drugdje).

Članak 30.

Sustavno i neopravdano zanemarivanje kanoničke službe i dužnosti opravdan je razlog za otpust iz Kaptola. Prepošt Kaptola dužan je opomenuti takvog kanonika, a u slučaju njegova oglušenja na opomenu, sa slučajem upoznati dijecezanskog biskupa, koji ga može otpustiti iz Kaptola. Kanonik otpušten zbog ovog ili nekog drugog opravdanog razloga gubi kanonički naslov i prava.

Začasni kanonici

Članak 31.

Dijecezanski biskup, pošto se posavjetuje s Kaptolom, može zbog posebnih zasluga imenovati dijecezanskog ili izvandijecezanskog svećenika, uz pristanak njegova biskupa, začasnim kanonikom Stolnog kaptola u Varaždinu.

Članak 32.

Uvođenje u službu začasnog kanonika obavlja se istim obredom kao i uvođenje u službu redovitih kanonika.

Članak 33.

Začasni kanonici ne mogu obavljati službe niti imaju pravo glasa u Kaptolu, ali imaju pravo nositi korsku odjeću i oznake kanonika te dobivaju mjesto u koru.

Članak 34.

Ovaj *Statut* stupa na snagu kad ga odobri dijecezanski biskup. Za izmjenu bilo kojeg propisa u ovom *Statutu* potrebna je dvotrećinska većina glasova redovitih članova Stolnog kaptola i ponovno odobrenje dijecezanskog biskupa.

Prot. broj: 14/2016.

Ovime odobravam gornji *Statut Stolnog kaptola Blažene Djevice Marije na nebo uznesene u Varaždinu*, prihvaćen na sjednici istoga Kaptola, 7. ožujka 2016. godine.

U Varaždinu, na blagdan Sv. Matije apostola, 14. svibnja 2016. godine.

✠ Josip Mrzljak
varaždinski biskup